

Για άμεση δημοσίευση

Ελλάδα: Ερευνήστε τις επαναπροωθήσεις και τη βία στα σύνορα
Ανθρωπιστικές οργανώσεις ασκούν πίεση στη Βουλή για τη διεξαγωγή έρευνας

(Αθήνα, 6 Οκτωβρίου 2020) – Η Βουλή των Ελλήνων πρέπει να ξεκινήσει κατεπείγουσα έρευνα για όλους τους ισχυρισμούς που αφορούν παράνομες επιστροφές μεταναστών στην Τουρκία από τα ελληνικά σώματα επιβολής του νόμου και άλλα άτομα, σύμφωνα με την [ανοιχτή επιστολή](#) που έδωσαν σήμερα στη δημοσιότητα 29 οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ανθρωπιστικού έργου. Οι επιστροφές πραγματοποιούνται κυρίως μέσω επαναπροωθήσεων και μαζικών απελάσεων, ενώ συχνά συνοδεύονται από βία.

Η Βουλή των Ελλήνων θα πρέπει να ασκήσει την εξουσία επίβλεψης που διαθέτει ώστε να διερευνήσει αυτούς τους ισχυρισμούς για τις παράνομες πράξεις που διαπράττονται από κρατικούς φορείς και εκπροσώπους τους στα θαλάσσια και τα χερσαία σύνορα της Ελλάδας με την Τουρκία. Η έρευνα της Βουλής θα πρέπει να προσδιορίσει κατά πόσον οι εν λόγω παράνομες ενέργειες συνιστούν de facto κυβερνητική πολιτική κατά παράβαση του διεθνούς, του ευρωπαϊκού και του ελληνικού δικαίου.

Τα τελευταία χρόνια, μη κυβερνητικές ομάδες και μέσα μαζικής ενημέρωσης συνεχώς κάνουν λόγο για παράνομες επιστροφές (και μέσω επαναπροωθήσεων) ομάδων και ατόμων από την Ελλάδα στην Τουρκία, οι οποίες γίνονται από τα ελληνικά σώματα επιβολής του νόμου ή μη ταυτοποιημένους μασκοφόρους που φαίνονται να ενεργούν σε συνεργασία με τις ελληνικές δυνάμεις στα σύνορα.

Σχετικές αναφορές από το 2020 καταγράφουν πολλά περιστατικά κατά τα οποία το προσωπικό του λιμενικού, ενίοτε με τη συνοδεία ένοπλων μασκοφόρων με σκούρα ρούχα, εγκατέλειψε παρανόμως μετανάστες στη θάλασσα, συμπεριλαμβανομένων ατόμων που είχαν ήδη εισέλθει στο ελληνικό έδαφος. Εγκατέλειψαν μετανάστες στη θάλασσα σε φουσκωτά χωρίς μηχανή, ρυμούλκησαν πλοία που μετέφεραν μετανάστες στα Τουρκικά ύδατα, ή αναχαίτισαν, αχρήστευσαν και επιτέθηκαν σε βάρκες με μετανάστες.

Επίσης, μη κυβερνητικές οργανώσεις και μέσα ενημέρωσης αναφέρονται συχνά σε ισχυρισμούς ότι οι ελληνικές συνοριακές δυνάμεις προβαίνουν σε μαζικές απελάσεις και αναγκαστικές επιστροφές αιτούντων άσυλο στα χερσαία σύνορα με την Τουρκία, στον Έβρο.

Στις 10 Ιουνίου, ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ) είπε ότι «παρακολουθεί στενά» την κατάσταση στα σύνορα της Ελλάδας και [ανέφερε](#) ότι είχε δεχθεί «επαναλαμβανόμενες καταγγελίες» για αυθαίρετες κρατήσεις μεταναστών στην Ελλάδα και επαναπροώθησής τους στην Τουρκία. Σύμφωνα με τον ΔΟΜ αυτό είναι κάτι που η Ελλάδα θα έπρεπε να διερευνήσει.

Στις 21 Αυγούστου, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) [εξέφρασε βαθιά ανησυχία](#) για τον «αυξανόμενο αριθμό αξιόπιστων αναφορών που καταδεικνύουν ότι άνδρες, γυναίκες και παιδιά μπορεί να έχουν επιστραφεί άτυπα στην Τουρκία αμέσως μετά την άφιξή τους σε ελληνικό έδαφος ή σε ελληνικά χωρικά ύδατα» και κάλεσε την Ελλάδα να απέχει

από τέτοιες πρακτικές και να διερευνήσει σοβαρά τις αναφορές αυτές. Ο ίδιος Οργανισμός είχε δημοσιεύσει μια δήλωση με παρεμφερείς εκκλήσεις [στις 12 Ιουνίου](#).

Στις [6 Ιουλίου](#), κατά τη διάρκεια συζήτησης της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (LIBE) με θέμα τα θεμελιώδη δικαιώματα στα ελληνικά σύνορα, η Ευρωπαϊκή Επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων, Ylva Johansson, είπε ότι τα περιστατικά αυτά πρέπει να διερευνηθούν. Στο νέο [Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο](#), που παρουσιάστηκε στις 23 Σεπτεμβρίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνέστησε στα κράτη μέλη να συστήσουν ανεξάρτητους μηχανισμούς παρακολούθησης, καθώς αυξάνονται οι ισχυρισμοί για αυθαιρεσίες στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ. Ωστόσο, αυτό το σύστημα δεν έχει συσταθεί.

Όταν κατά τη διάρκεια μιας συνέντευξης στο CNN, ο Πρωθυπουργός, Κυριάκος Μητσοτάκης, κλήθηκε να σχολιάσει ένα άρθρο των [New York Times](#) που αναφερόταν στο ζήτημα των αναγκαστικών επιστροφών και δημοσιεύτηκε στις 14 Αυγούστου, [είπε](#): «Δεν έχει συμβεί τίποτα τέτοιο. Είμαστε θύματα εκτεταμένης εκστρατείας παραπληροφόρησης», υπαινισσόμενος αντιθέτως ότι η Τουρκία ήταν υπεύθυνη.

Παροτρύνουμε τους Έλληνες νομοθετούντες να διεξάγουν άμεσα μια αποτελεσματική, διαφανή και αμερόληπτη έρευνα για τους ισχυρισμούς ότι προσωπικό από το Λιμενικό Σώμα, την Ελληνική Αστυνομία και τον Ελληνικό Στρατό, ενίοτε σε στενή συνεργασία με ένστολους μασκοφόρους άνδρες, έχει εμπλακεί σε τέτοιου είδους ενέργειες, οι οποίες δεν είναι μόνο παράνομες αλλά θέτουν σε κίνδυνο και τη ζωή και την ασφάλεια των εκτοπισμένων ατόμων.

Θα πρέπει να επιβληθούν πειθαρχικές και ποινικές κυρώσεις, κατά περίπτωση, σε όποιους ένστολους αποδειχθεί ότι έχουν συμμετάσχει σε τέτοιου είδους παράνομες ενέργειες, αλλά και στους διοικητές τους που φέρουν την ευθύνη για τη διοίκηση των εν λόγω σωμάτων. Η έρευνα θα πρέπει να επιχειρήσει να ανακαλύψει την ταυτότητα των μασκοφόρων ανδρών και των μη ταυτοποιημένων ενστόλων, καθώς και τη σχέση τους με τα όργανα επιβολής του νόμου, και να λάβει μέτρα για να διασφαλίσει ότι θα λογοδοτήσουν. Σύμφωνα με τις ανθρωπιστικές οργανώσεις, η έρευνα θα πρέπει να εστιάσει στα γεγονότα που ήρθαν στο φως της δημοσιότητας το 2019 και το 2020.

Τα μέλη των εμπλεκόμενων οργανώσεων έκαναν τις ακόλουθες δηλώσεις:

«Παρά τις διαψεύσεις της κυβέρνησης, τα τελευταία χρόνια πολλοί μάρτυρες και θύματα κάνουν λόγο για αναγκαστικές επιστροφές στα χερσαία και τα θαλάσσια σύνορα, οι οποίες θέτουν τη ζωή των μεταναστών σε κίνδυνο», αναφέρει η [Εύα Κοσσέ](#), ερευνήτρια της Human Rights Watch στην Ελλάδα. «Η Βουλή οφείλει να παρέμβει τώρα και να κάνει ό,τι μπορεί για να δώσει τέλος σε αυτήν την απειλητική για τη ζωή πρακτική.»

«Η συνεχής αποτυχία διερεύνησης των σοβαρών κατηγοριών αναγκαστικών επιστροφών και βίας ατόμων που μετακινούνται στα σύνορα της Ελλάδας, δεν θα πρέπει πλέον να γίνεται ανεκτή», αναφέρει η Adriana Tidona, ερευνήτρια στον τομέα μετανάστευσης στη Διεθνή Αμνηστία. «Καλούμε τη Βουλή των Ελλήνων να ασκήσει την εξουσία της ώστε να προστατεύσει τους ανθρώπους που έχουν πέσει θύματα αυτών των ενεργειών και να διασφαλίσει

ότι δεν θα επαναληφθούν.»

«Τα τελευταία χρόνια έχουμε υποβάλει μια σειρά από καταγγελίες για τις αναγκαστικές επιστροφές στα σύνορα της Ελλάδας, συμπεριλαμβανομένων και θανάτων, τις οποίες οι ελληνικές εισαγγελικές αρχές φαίνεται να αγνοούν», αναφέρει ο Παναγιώτης Δημητράς, εκπρόσωπος του Ελληνικού Παρατηρητηρίου των Συμφωνιών του Ελσίνκι. «Η Ελλάδα πρέπει να ενεργήσει άμεσα ώστε να δημιουργήσει έναν ανεξάρτητο μηχανισμό επιτήρησης των συνόρων της για τη διερεύνηση των παραβιάσεων, όπως έχει προταθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ώστε να δώσει τέλος άπαξ και δια παντός σε αυτές τις καταχρηστικές συμπεριφορές.»

«Το δικαίωμα της αίτησης ασύλου θα πρέπει να προστατεύεται ανά πάσα στιγμή», αναφέρει ο Josie Naughton, γενικός διευθυντής της Help Refugees. «Η Βουλή των Ελλήνων θα πρέπει να ξεκινήσει μια κατεπείγουσα έρευνα για την εξέταση των βάσιμων κατηγοριών σχετικά με τις παράνομες πρακτικές των αναγκαστικών επιστροφών και των μαζικών απελάσεων, οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή ανδρών, γυναικών και παιδιών που ζητούν άσυλο στην Ελλάδα.»

«Έχουμε στοιχεία για την αναγκαστική επιστροφή περισσότερων από 1.150 αιτούντων άσυλο από την ελληνική επικράτεια μόνο τους τελευταίους τρεις μήνες», αναφέρει η Natalie Gruber, εκπρόσωπος τύπου της Josoor. «Δεν πρόκειται για μεμονωμένα περιστατικά αλλά για συστηματικές παραβιάσεις του ευρωπαϊκού και του διεθνούς δικαίου που η Βουλή των Ελλήνων δεν μπορεί πλέον να απορρίπτει ως ψευδείς ειδήσεις.»

«Οι ελληνικές αρχές απελαύνουν συστηματικά μετανάστες, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που έχουν φθάσει στο ελληνικό έδαφος, και τους εγκαταλείπουν στα ανοιχτά της θάλασσας», αναφέρει η Amelia Cooper της Legal Centre Lesbos. «Η Βουλή των Ελλήνων δεν θα πρέπει μόνο να ξεκινήσει έρευνα για όλα αυτά τα γεγονότα, αλλά και να αποφασίσει να εφαρμόσει άμεσα την παύση όλων των μαζικών απελάσεων σε όλο το μήκος των συνόρων της Ελλάδας.»

«Για να αντιμετωπιστεί η τρέχουσα αδυναμία λογοδοσίας κρατών όπως η Ελλάδα για τις αναγκαστικές επιστροφές και τις παραβιάσεις δικαιωμάτων στα σύνορα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της και να εφαρμόσει άμεσα έναν κατάλληλο μηχανισμό παρακολούθησης», αναφέρει η Marta Welandar, εκτελεστική διευθύντρια της Refugee Rights Europe. «Σε αυτές τις προσπάθειες θα πρέπει να συμμετέχουν επίσης η κοινωνία των πολιτών, μη κυβερνητικές οργανώσεις και εθνικοί φορείς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα διαθέσιμα στοιχεία λαμβάνονται υπόψη επαρκώς, οδηγώντας σε έγκαιρη διερεύνηση και διορθωτικά μέτρα.»

«Η προστασία των συνόρων είναι ιδιαίτερα σημαντική αλλά μπορεί να διεξαχθεί σε συμμόρφωση με το διεθνές δίκαιο και τα ανθρώπινα δικαιώματα», αναφέρει η Αντιγόνη Λυμπεράκη, γενική διευθύντρια της SolidarityNow. «Η Βουλή των Ελλήνων έχει τόσο τα μέσα όσο και τη συνταγματική υποχρέωση να εποπτεύσει και να διερευνήσει τις φερόμενες παραβάσεις των υποχρεώσεων της Ελλάδας στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.»

«Ως οργάνωση παιδικής προστασίας, η Terre des hommes Hellas, ανησυχεί ιδιαίτερα για το

γεγονός ότι κάποια από τα άτομα που φέρεται να έχουν απελαθεί βίαια από τα σύνορα της ΕΕ είναι παιδιά, ακόμη και βρέφη», αναφέρει η Μελίνα Σπαθάρη της Terre des hommes Hellas. «Η Ελληνική Κυβέρνηση θα πρέπει να θέσει τέλος σε αυτές τις ενέργειες και να προσπαθήσει να αντιμετωπίσει τα διαχρονικά κενά στο σύστημα υποδοχής και προστασίας για οικογένειες και ασυνόδευτα παιδιά.»

Υπογράφωντες:

Human Rights Watch

ActionAid Hellas

Διεθνής Αμνηστία

ΑΡΣΙΣ – Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων

Danish Refugee Council

Equal Rights Beyond Borders

Fenix – Humanitarian Legal Aid

Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες

Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων

Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι

Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Help Refugees

HIAS Greece

HumanRights360

International Rescue Committee

INTERSOS Hellas

Josoor

Legal Centre Lesbos

Lesvos Solidarity

Γιατροί του Κόσμου – Ελληνική Αντιπροσωπεία

Mobile Info Team

Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού

PRAKSIS

Refugee Legal Support

Refugee Rights Europe

Refugees International

Refugee Support Aegean

SolidarityNow

Terre des hommes Hellas